

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking van: The Future of International Organization

Baehr, P.R.

Citation

Baehr, P. R. (1984). Boekbespreking van: The Future of International Organization. *Acta Politica*, 19: 1984(2), 287-289. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3452491>

Version: Publisher's Version
License: [Leiden University Non-exclusive license](#)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3452491>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Boekbesprekingen

Rüdiger Jütte and Annemarie Grosse-Jütte (eds.), **The Future of International Organization**, London (Frances Pinter (Publishers) Ltd.), 1981, x, 228 p.

De studie van de internationale betrekkingen geeft over het algemeen weinig aanleiding tot opgewektheid; voor de bestudering van het verschijnsel internationale organisatie geldt dit nog in versterkte mate. Bij dit laatste onderwerp wordt men namelijk telkens geconfronteerd met hooggestemde verwachtingen ten aanzien van de wenselijkheid en de mogelijkheid van internationale samenwerking, vooral bij de oprichting van een nieuwe internationale organisatie. In schrille tegenstelling met deze verwachting staat dan de praktijk van alledag. Frustraties en teleurstelling zijn het gevolg, als die praktijk dan niet blijkt te voldoen aan de eerder uitgesproken verwachtingen. Een duidelijk voorbeeld hiervan wordt gevormd door de tegenwoordig veel gehoorde kritiek op het instituut van de Verenigde Naties. In de loop der jaren is wel gebleken dat het binnen de Verenigde Naties niet veel beter – maar ook niet veel slechter – toegaat dan in de wereld erbuiten. Vertegenwoordigers van nationale regeringen proberen er wat zij zien als hun nationale belangen zo goed mogelijk te bevorderen. Die belangen zijn vaak onderling tegengesteld; dat leidt tot conflicten – ook binnen internationale organisaties.

Het boek van Jütte en Grosse-Jütte bevat een verzameling van dertien studies en essays. Deze zijn voortgekomen uit een seminar over internationale organisaties en een colloquium over het beleid van niet-gebonden landen binnen internationale organisaties, die in het academisch jaar 1978-1979 in het Interuniversitaire Centrum voor Postdoctorale Studies in Dubrovnik werden gehouden. De meeste stukken gaan over de Verenigde Naties of met de VN geaffilieerde organisaties. Zij zijn over het algemeen geschreven in een geest van realistische beoordeling van de mogelijkheden van internationale organisaties, grenzend aan pessimisme. De Amerikaan Robert Gregg maakt zich tot tolk van dit pessimistisch realisme als hij over het VN-systeem schrijft:

Its institutions are in conflict; their work habits are often appalling; the quality and even the relevance of the substantive work of the international bureaucracies leaves much to be desired; the results of the negotiating process are frequently tortured texts which create the illusion of action when there is none.

These are not faults which are easily corrected, but it must be recognized that they complicate the task of launching the NIEO and that they require much more serious and sustained attention from all governments, North and South than they have had heretofore. (p. 60).

De Belgische politicologe Marjo Hoefnagels vraagt zich af of inter-gouvernementele organisaties slechts instrumenten van nationale diplomatie zijn of 'meer' zijn dan de som van de lidstaten, een 'eigen' beleid voeren dat afwijkt van dat van de lidstaten. Zij komt tot de conclusie:

... that the present review has produced no signs of IGOs weakening the central position of the nation-states in the contemporary political system, despite their rapid growth in the last few decades. The results seem to support the thesis that IGOs reflect, rather than moderate, the existing power structures. Those who were, or are, optimistic about the role of IGOs as locomotives for change into a better world are likely to be disappointed. (p. 35).

In dit standpunt wordt zij bijgevalen door de Indiase hoogleraar M. S. Rajan die constateert dat de VN niet is opgezet als substituut voor het statensysteem, maar in tegendeel juist bedoeld om dienstbaar te zijn aan dat systeem.

Veel van de bijdragen in deze bundel gaan over de rol en de betekenis van de landen van de Derde Wereld binnen internationale organisaties. Ook op dit terrein is er sprake van veel teleurstelling en frustratie. Weliswaar beschikken de ontwikkelingslanden, bij voorbeeld in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, over een meerderheid van stemmen en kunnen zij de formele besluitvorming naar hun hand zetten, maar zij missen de politieke macht en de financiële middelen om hun belangen ook werkelijk de doorslag te doen geven. Ook de VN zijn er niet in geslaagd de kloof tussen rijke en arme landen effectief te verkleinen. In nogal wat stukken wordt in dit verband aandacht besteed aan de Nieuwe Internationale Economische Orde, waaraan ook door de rijke landen lippendienst wordt bewezen. Zij blijken echter – enkele uitzonderingen (Nederland, Zweden) daargelaten – nauwelijks bereid daarvoor de noodzakelijke offers te brengen. Terecht waarschuwt Rajendra Chandisingh ervoor alle ontwikkelingslanden over één kam te scheren. Hij maakt een onderscheid tussen de kapitalistische (de meeste ontwikkelingslanden), de niet-kapitalistische (Guinee, Tanzania, Somalië, misschien Algerije en Jamaica) en socialistische (China, Cuba, Noord-Korea en misschien Mozambique) ontwikkelingslanden en constateert terecht dat deze uiteenlopende belangen hebben in een eventuele NIEO. Het is jammer dat Annemarie Grosse-Jütte in een volgende bijdrage ('From Hierarchical to Egalitarian International Decision Structures: Non-aligned Policies in the United Nations System') het begrip 'niet-gebonden' zo ongenueanceerd hanteert; ook binnen de 'niet-gebondenheid' zijn er immers veel gradaties mogelijk. De Pool Jan Bielawski ('The Socialist Countries and the New International Economic Order') beperkt zich tot het weergeven van de officiële standpunten van de 'socialistische' wereld; dat maakt zijn bijdrage weinig interessant.

De Duitser Franz Ansprenger komt in zijn bijdrage over Namibië en de Apartheidspolitiek tot de verrassende these dat de Verenigde Naties het als hun doel zouden zien niet alleen de vrede te bewaren, maar ook verandering te brengen in de internationale orde (p. 197). Voor zover dat al waar is, geldt dat toch slechts voor sommige leden van de VN. De opzet van de VN maakt deze internationale organisatie in wezen status quo bevestigend. Wellicht is dat een van de redenen waarom sommigen zo teleurgesteld zijn in de werking van de organisatie. De oprichters van de VN hebben bewust de organisatie slechts beperkte mogelijkheden gegeven tot het institueren van vreedzame veranderingen in de wereld. Het kan dan ook nauwelijks verrassend genoemd worden dat de VN er niet in slaagt die veranderingen tot stand te brengen die buiten de VN in feite niet gewild worden.

P. R. Baehr

W. H. Riker, **Liberalism and populism, a confrontation between the theory of democracy and the theory of social choice**, W. H. Freeman and Company, San Francisco, 1982, 311 pp. f 50,-

Het laatste boek van Riker is een uitwerking van een APSA-paper dat hij in september 1978 presenteerde (van dezelfde APSA is Riker thans voorzitter). Riker probeert een synthese te vinden van de formele politieke-besluitvormingstheorie en de normatieve theorie van de democratie. Deze poging is een voorbeeld van wat Amsterdamse en Nijmeegse studenten in de politicologie vroeger confrontatiestudie noemden.

In het eerste hoofdstuk verdedigt Riker de mening dat er zowel democratische waarden als middelen zijn. De waarden zijn politieke deelname, vrijheid en gelijkheid. De middelen zijn allerlei democratische stemprocedures. In navolging van Dahls *Preface* maakt de auteur een onderscheid tussen liberalisme en populisme, al geeft hij een andere inhoud aan dit begrippenpaar dan Dahl (p. 14). Liberalisme vat een stemming op als een methode om politici te beheersen door hun bewind te onderwerpen aan periodieke verkiezingstoetsen. Populisme vat een stemming op als een methode om burgers direct te laten deelnemen aan wetgeving, die dan ook de vertaling is van de volkswil. Liberalisme en populisme geven ook een eigen uitleg aan de democratische waarden. Riker gaat hierop niet verder in maar werpt de vraag op welke interpretatie van stemmingen houdbaar is in het licht van de nieuwe politieke-besluitvormingstheorie. In het tweede hoofdstuk laat de schrijver zien dat een en dezelfde verdeling van standpunten van de kiezerspopulatie tot verschillende politieke eindbeslissingen kan leiden naar gelang de gebruikte stemprocedure. Voorbeelden hiervan zijn uitslagen van Amerikaanse presidentsverkiezingen die beïnvloed zijn door de aanwezigheid van een derde kandidaat (18 van de 39 uitslagen sinds 1824), het stembusakkoord van centrumpartijen in de parlementsverkiezingen van de vierde Franse republiek in 1951 en proefnemingen met verschillende stemprocedures toegepast op een bepaalde verdeling (Riker gebruikt de methoden van Bentham, Borda, Condorcet, Nash en de relatieve meerderheids-